

Vîndută la Adresașul Român,
 în Brașov. Afacere Nr. 20
 Adresașul Român este de
 prezentă - Transilvania
 și în
 ROMÂNIA se publică în Rómânia
 în Brașov și în
 București. Director de emisie:
 în Viena: M. Dulea, Mihai
 Gheorghiu, Rudolf Hora, A. Orosz
 Nagyföld; Andrei József, J.
 Károlyi, în Budapest: A. T.
 Goldberger, István Bernády, în
 București: Apărare Hora, Suc-
 cianu de Hunedoara, în Hun-
 doara: Karoly & Leibmann.
 Prețul inserțiilor: o serie
 numărănd pe o coloană 6 cr., și
 peste. Numără pentru o publica-
 re. Publicări mai deosebite
 arată și invocă.
 Secundare pe pagine a 3-a o
 serie 10 cr. sau 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 44)

Nr. 244.—Anul LX.

Brașov, Duminică 2 (14) Noemvre

1897.

Revistă politică.

Aruncând o privire peste întem-
plările cele mai însemnante politice
ale dilelor din urmă, trebuie să di-
cem, că ele ne dă icouă, ce se cu-
prinde în cuvintele: pace și liniște
înafără, certă, turburare și nemul-
tămire înăuntru.

Vorbim adecă aici de monar-
chia noastră. Nemulțămirea e gene-
rală din cel mai departat unghiu al
Boemiei până la granita extremă a
Transilvaniei. Certa și turburarea este
de-o camată concentrată în Viena,
unde e întrunit parlamentul central.

Mai sunt încă numai şese săptă-
mâni până la sfîrșitul anului și n-
și încă nu se scie, decă legea pro-
visoră a pactului, care s-a primit
de dieta din Pesta, va pute fi votată
ori nu și de camera din Viena.

De nu se va vota legea până
la finea anului, incetează de fapt le-
gătura dualistică dintre amendouă
jumătățile impărătiei. Atunci Unguri-
lui, după cum a declarat Banffy în
dietă, vor decide și aduce legi de
sine stătător asupra raporturilor co-
mune cu Austria. Comunitatea iusă
nu le vine încă la socotă Unguri-
lor s-o rupă cu totul. Cu uniunea
personală au tot amenințat ei și
amenință și acum Kossuthistii, dăr-
nu li-ar plăce nici-decum când im-
prejurările i-ar săli s-o pună în ființă,
perdând poziția favorabilă, ce-o aveau
în dualism, fiind tară și mară, și ră-
zimându-și, cum dic Austriacii, pu-
terea lor pe baionetele armatei co-
mune, pe lângă o contribuție numai
de 50 la sută din cheltuelile comune.

Va se dică Ungurii, decă nu se
va vota provisoriul pactului în Aus-
tria, sciu ce vor face. Se pare însă,
că în Austria până în momentul de
față nu se scie ce va fi, decă gu-
vernul Badeni nu va avea noroc să
trăcă totuști în momentele din urmă
legea din vorbă prin parlament.

Deputații germani din cameră
continuă obstrucțiunea și se opun,
ca și Ungurii, părerei, că s-ar putea
decreta legea pactului printre ordonanță
dată de întreg ministeriul
în sensul §-lui 14 al constituției.

Crisa în Austria e de mare și
nimănui nu poate prevede adăugă, ce se
va mai putea nasce dintr-însa pentru
intrăgă monarchia.

Pe când se petrec acestea aici,
în vecina Românie cresce tot mai
mult încordarea, ce a produs o cu-
noșteată afacere a decorării lui Je-
szenszky. Chiar un diar de frunte
berlines se ocupă de ea dicând, că
această decorare a produs cea mai
mare nemulțămire nu numai aici la
noi, ci și în totă România, și că
mândria națională a fraților noștri
de dincolo a fost fără atinsă prin
modul, cum gazetele ungurești au
tălmăcît decorarea lui Jeszenszky.

Foile maghiare au susținut, pre-
cum scim, că Regele și guvernul ro-
mân, dând acea distincție lui Je-
szenszky, cunoscut ca un aprig pri-
gonitor al Românilor, au voit să
arate, că desaproba luptele noastre.

Amintita făță germană vede
chiar pericolită poziția cabinetului
Sturdza din cauza acesta. Speranțele
puse în vizita Regelui Carol la
Pesta, că Maghiarii în urma acesta
vor trata mai bland pe Români, nu
s-au împlinit de loc, ba prigonirile
maghiare au convins pe omenei, că
Ungurii nimic nu vor să facă pentru
înnăstirea lucrurilor. Tote acestea au
făcut pe cei din România să se gândească
serios, că decă Maghiarii nu
vor intinde alte cérde, România va
trebui să se gândească și să schimbe po-
litica față cu tripla alianță.

Nici-o dată nu s-a vorbit mai
mult ca acum de aceea, că purtarea
nechibuzită și pătimășă a Ungurilor
poate să instrâneze încă România cu

totul de Austro-Ungaria și de tripla
alianță.

In asemenei imprejurări nu-i mi-
rare, că visitei guvernatorului Basa-
rabiei, care a mers la Iași să salute
pe Regele Carol în numele Tarului,
i se dă o mare și deosebită însem-
nătate politică; nu-i mirare, că și
scirea, ce se confirmă, că Regele
Carol va face căt de curând o vi-
zită Tarului Nicolae II, se tălmă-
cesc de mult în sens îngrijitor pen-
tru tripla alianță.

Congresul catolic unguresc. Con-
gresul autonomie al catolicilor unguri s-a
deschis elătă-eră în Budapesta sub presidiu
Primatei Vasvary. La congres s-au pre-
zentat episcopii și membrii mirenesci și
congresului în număr mare și totuști îmbră-
cați în parașă, unii din ei chiar în „disz-
magyar“. Fruntași din toate partidele poli-
tice ungurești, ca Iuliu Szapary, Albert
Apponyi, Horászky, Károlyi, Zichy, Ugron
și alții s-au prezentat la deschiderea con-
gresului.

Pe căt de mare însă este pompa din
afara, pe atât de mare este și lipsa de bună
discursivă între membrii congresului. Gu-
vernul și-a vrut coda între ei și i-a des-
partit în două tabere: unei cari vrină o
autonomie adeverată a bisericii, libera de
orice amestec și înfluență din partea gu-
vernului, er alții — și aceștia sunt mem-
brii guvernamentali — vor să asigure sta-
pănuialor lor Banffy și urmășilor acestora
liberă voia de-a dispune și în viitor asupra
fondurilor catolice și a școlelor înființate
din aceste fonduri. De aici vine neînțele-
gere.

Mult a se părat pe membrii congresu-
lui și imprejurărea, că biserică română
unită, pe care ei cu atâtă postă ar fi vrut
s-o înghiță cu ocazia acestei, n'a trimis
reprezentanți la acest congres. Nici dintre
archierei români uniți nu s-a prezentat nici
unul. Ce-i mai mult, chiar și dintre rene-
gații episcopi greco-catolici răniți numai

unul (Vayi János) s-a prezentat la deschi-
derea congresului.

Nici catolicii unguri din Ardeal nu
sunt învoiți cu ceea ce vră se facă con-
gresul. Catolici ardeleni își au adesea su-
tonomia lor și n'ar vră bucuros să fiă
aruncăți în căldarea autonomiei generale
catolice, deoarece se tem, că și perde și
din ceea ce au, în loc de-a mai căs-
tiga ceva. Că-i drept, catolicii arde-
leni au trimis reprezentanți la congres,
chiar episcopul lor Majláth încă este acolo,
dăr ei său dus mai mult ca să păndescă
și să protesteze îndată ce ar simți, că se
tinde la șurbirea autonomiei bisericei lor
ardelenesci.

Cu alte cuvinte, congresul s-a inceput
între semne forte puțin promițătoare.

Primul dela nu fruntaș român din
orașul nostru următorul articol, care se
ocupă cu cestiunea luptelor noastre și în
deosebi cu neajunsurile noastre locale. Funda-
ția autorul prin franchise, cu care espune
părerile sale, manifestă buna intenție de
a stării ambicio și zeiul atât de necesar
pentru continuarea luptei noastre pe toate
terenurile, dăr loc espunerilor sale, fără
a-le mai comorta din parte-ne, deoarece
ni-se va da desulă ocazie să revenim în
special la cestiunile atise de d-sa. Éta
articolul:

Un cuvânt sincer.

Brașov 30 Octombrie v.

Décă sărtea a voit, ca noi Ro-
mâni din țara acăsta să ne aflăm
în luptă neîncetată și de multă jertfă
poftitor față de un vrășmaș, care
în órba lui nesocotință vede în viață
noastră mórtea sa, în ridicarea nös-
tră decaderea lui, apoi fie! — noi
cu tătă tăria suntem datoră a ne
apéra. Lupta astă de apărare ne
ține mult și mult are să ne mai
tină. Eata d'abia s'a închis ușa tem-
niței după conducătorul acestui pre-
tuit diar Dr. Aurel Murășianu.

KOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Spre érnă.

Vînt de toamnă peste drum
Din poinți frunțele aruncă,
Spre ceriu se ridică fum
Dintr'un foc făcut în luncă.

— Tie gândul meu să-ți spun
Ca să rîdi Niță de mine
Și să-mi dică pote nebun
N'așă vră; dăr că mi-i de tine

O poti sci, și că o sci
Râmasă așă da pe viață...
— Uită din codrii pustii
Cum mai vin neguri cu cetea...

— De neguri frică să n'ai,
De turma ta și de tine
Le vrei sub pază-mi să stai
Eu grijesc căt pot mai bine,

Dăr până n'am părăsit

Lunca, și n'am mers acasă
Se-mi văd gândul împlinit
Spune-mi; vréi să-mi fi mirésă?

— Să plecăm, din ceriul sur
Fulgă de nea incep să cadă,
Până în sat e încungur
Și-apoi poate fi zăpadă.

— Lasă să fiă, pe pămînt
Și zăpada-și are locul,
Rogu-te pe ce-ai mai sfânt
Răspunde, să-mi sciu norocul.

— După căt am păstorit
La oialtă, eu mirésă
Să-ți fiu de mult am dorit.
• • • • •
Să mânăm oile-acasă.

Chișinău, Noemvre 1897. Antoniu Popp.

Istoria lumii.

Din Cernăuți am primit în săpăt
têmâna acăsta o carte, care între
screrile noastre poporale o putem
număra printre cele dintâi. Cartea
se numește „Istoria lumii“, e scrisă
de un învățat german cu numele
Welter și e tălmăcită pe românesce
de preotul Constantin Morariu, un ne-
pot al fericitului Metropolit Dr. Sil-
vestru Morariu Andrieievici. Ea s-a
tipărit mai întâi în prețioasa gazetă
poporala „Desprețarea“ din Cernăuți.
Vădând tipările unele părți din ea,
nă-am grăbit încă de atunci a ne es-
primă dorință, ca aceea istorică să
se tipărească și deosebit, în broșură, ca
așa să potă fi lătită mai cu ușurință
în popor.

Este, în adevăr, o carte căt se
pote de potrivită pentru orice om,
care scie cetățuș de puțin, căci
este scrisă în așa mod, atât de po-
poral, într-o limbă atât de ușoră,

incât nu poate fi Român care să nu o
înțeleagă.

Fiind acăstă „Istoria a lumii“
de mare interes pentru toți omenii
cu carte și fără carte, am luat mă-
suri să înlesnă respândirea ei în
cercurile românești, putând să aboneze
cei ce vor voi și de atreptul
dela Administrația „Gazetei Transilvaniei“. Un exemplar costă 50 cr.,
ér trimis prin postă 55 cr.

In cartea acăsta se arată istoria
omenimii chiar dela început, dela
Adam și Eva, cum trăiau omenii cei
dintâi încă de pe vremile, când nu
sciau ce e focul și când se hrăneau
cu carne crudă, cum pe început au
început a se cultiva, a se lumina,
a-și înființa târguri, cetăți, state și
așa mai departe. Fără interesantă
este mai cu sămă, partea, care pri-
vesce istoria Egipenilor, Fenicie-
nilor și altele.

Cartea are tendință morală. Cel
ce o ceteșe își reamintesc și învă-

Se pare, că orăcine dintre noi ar încerca aceeași cale de luptă, ca și D-nul Murășianu, în temniță s'ar sălășui. Guvernul n-a tăiat (?) drumul, ce până acum ne era deschis, eră forței majore nu ne putem împotrivi.

Suntem însă în consecință avisați, ca în lupta noastră, în activitatea pentru apărarea și întărirea noastră națională să nu stăm pe loc, ci s'o continuăm cel puțin pe căile ce încă nu ni sunt tăiate. Tot în mod firesc suntem advertisați, ca vădându-l pe inimic făcând un pas înainte spre ţinta de a ne nimici, să ne ridicăm în lupta acăsta de apărare mai mulți și mai resoluți ca până acum, să nu așteptăm pe „Hannibal ante portas“. Si răndurile rărite ale luptătorilor trebuie să intârdiere întregite. Așa ne învață, așa pretinde dela noi orăce tactică sănătosă de luptă.

Iară noi?...

Noi suntem pe cale a ajunge urma epigonilor lui Eminescu. De parte, nu-i vorbă, gândul, că am fi într-o situație desperată, — în fața unui dușman atât de decăduț prin întrebunțarea forței brutale suntem în drept a ne gândi la așa ceva. Dér faptul trist este, că pierdem vremea într-o trăndavă nepăsare.

Si să nu se crede că la acăstă concluziune am venit în urma celor ce le vedem aiurea petrecându-se, ci tocmai la noi Români brașoveni se prezintă tabloul caracterizat.

Era o vreme, când orașul nostru strălucia prin bogăția de fapte mari naționale și Brașovenii erau fruntași între Români din teră întrăgă. George Baritiu, Iacob Mureșianu, Ioan Popasu, Andrei Mușeianu și alții mulți sunt figuri mărețe în istoria noastră. Aici s'a putut înființa prima gazetă românească, care în cursul vremurilor răde puternice de lumină a respândit în totă părțile, aici s'a putut pune temelia mărețelor noastre institute de cultură, cum este gimnasiul, școala reală și comercială. Aici s'a înființat și de aici s'a pornit pe calea progresului cele dintâi reuniri de cultură, cum este Reuniunea femeilor române, Reuniunea pentru ajutorarea văduvelor sărace, reuniunea de cântări și gimnastică, Asociația pentru sprijinirea meseriașilor români, Asociația comercianților români, Casina română. Si cine ar sta să înșire așa numai în trăcat resultatele muncii neobosite ale unor bărbăti vredniči, ale unor generații insuflătice de binele obștesc al nemului nostru românesc! Atât în cele politice, cât și în privința economică și culturală Brașovul are un trecut glorios.

Dér se pare, că chiar gloria acăsta, în loc să ne fiă isvor de entuziasm, mai mult ne orbește și ne face închipuiri. Căci noi, epigonii, nici de-a păstra neșirbită moștenirea lăsată nouă nu ne putem lăuda, necum să avem ambicio de-a crea din nou.

Totul ce ne măngăie și ne umple inima de bucurie, ne sunt școală, ce infloresc din dîi în dîi, încolo nu avem interesul cuvenit față de instituțiunile și a verăea creată de înaintașii noștri.

Si orăcine că am invoca ca deslușire al mersului rău vitregimea vremurilor, adevărul este, că noi suntem faurii sortii noastre, și deci pentru tot ce noi purtăm răspunderea.

Români brașoveni însă și sunt de vină, că până când odinioară erau stăpân pe piața comercială a acestui oraș, astăzi sunt reduși aproape cu totul. *A fost și este o fugă nu numai rușinosă, dăr și nesănătosă a comercianților români dinaintea Sașilor, Armenilor, Ungurilor și Jidaniilor.*

Si de cără în cele politice multora nu le convine și oferă obolul și munca lor, de cără în genere atât de multe piedecă vedem puse în calea noastră de regimul dușman în luptă politică, și de cără peste tot pedecele acestea ar putea justifica neactivitatea noastră, întrebăm: De ce nu ne avem sănătă mai cu foc în luptă economică, în luptă culturală?

De ce să lăsăm, ca veste trăndavăi noastre nepăsări să străbată atât de departe, cum să înțeemplă în adunarea Asociației transilvane dela Mediaș? Intrădevăr trecut au anii de dile, de când Despărțemēntul nostru, cel dintâi botezat și dis, nici adunarea generală nu și-a mai ținut, nici un semn de viță n'a mai dat. În mai multe rănduri s'au ridicat plângeră din public în cauza acăsta. Astăzi nu sciu chiar de cără mai trăesc ori au murit membrii illo tempore ai comitetului. La tot casul directorul acestui despărț., este dator publicului cu deslușiri căt mai neîntârdiate în privința acăsta. Orăce tăceră oră stagnare s'ar face numai în contul culturii poporului nostru, care atât de bine ar putea fi promovată prin Asociația noastră.

Ore imprejurările vitrege, ori tot noi purtăm vina, că pe terenul acesta nu facem nimic, și în mod indirect distrugem ce până acum s'a făcut?

In vreme ce comerțul românesc tot mai mult a decăduț, am avut o mare satisfacție a vedé ridicându-se în orașul nostru industria română. Mult a contribuit la acăsta înființarea Asociației pentru sprijinirea meseriașilor române, săvârșită

tot pe vremurile cele bune de zelosii noștri înaintașii acum 25 de ani și mai bine. Sub vrednică conducere a fostului și a actualului ei prese dinte, acăstă reunirea ne-a procurat mari recompense economice. Clasa noastră mijlocie se întăresce, dragostea pentru meserii să lăsesce. — Si cu tot ce acestea tendință de-a dis-Trage, de-a zădărci prin divizare și împărechiare progresul condiționat de-o lucrare armoniosă, și aci se arată în timpul din urmă. Sub conducearea unei persoane cu o poziție însemnată în societatea noastră, o parte a membrilor acestei Asociații, mai ales tineri sodali, au produs ruptură în Asociație și nescotind hotărirea adunării generale, per severeză în calea apucată de-a se separa, de-a face dintr-un corp întreg două organisme slabe, o cale acăsta, ce numai ruină ne pote aduce, ce nu corespunde nici-decum cu spiritul, în care au lucrat antecesorii noștri. — Si pentru tot ce acestea nici dușmanii noștri, nici vitegrimea timpului nu este de vină, ci tot nu mai omenii noștri conduși de patimii orbe. Ferește-ne Domne de uneltile acestora, căci de dușmanii ne vom feri noi!

Drept încheiere încă-odată voim să se scie, că lupta pentru existența noastră națională nu se mărginesc numai la acțiuni de natură politică, ea se părtă mai ales pe terenul cultural și economic. *La luptă mare deci cu toții pe toate căile, ce ne stau deschise!*

Învățătorii poporali în America nordică (Statele-Unite).

a) Pregătirile.

Tinérul, care a absolvat școala superioară (high school) — care școala e într-un grad cu școalele noastre medii — și a înălțat deja 16 ani ai etății sale, se primește în preparandia. Preparandia constă din 4 cursuri, pre cari le absolviște în decurs de 2 ani. Urmăză apoi un examen scripturistic și de cără și acesta i-a succed, căpătă diploma de învățător. Preste aceste 4 cursuri, se mai află încă un curs superior, în care însă numai aceia merg, cari voiesc a fi învățători la școalele de gradul al doilea numite secondary school; și la cele de gradul al treilea: high school. Pre cariera învățătorescă pășesc și forte multe femei: Din numărul total al învățătorilor, numărul învățătorilor face trei din cinci părți. Preparandii nu sunt în stare a absolvia atâtă învățători, de cără au lipsă, cu tot ce sunt preste 80. De aceea se află mulți aplicați ca învățători

dintre cei ce au absolvat școala medie (secondary school) și cea superioară, adică fără preparandie. La școalele, cari primesc ajutorul de stat nu se pot aplica decât cei provăduți cu diplome.

b) Școala primară (primary school).

Școala primară e împărtită în 4 clase. Copiii intră în școală de multeori chiar și înainte de-a înălța 5 ani. În statul Wisconsin chiar și pe copiii de patru ani îi îndatoresc la cercetarea școalei. Obiectele de învățămēnt sunt: Scrisul, Cetitul, Calculul cu cele 4 operații fundamentale, Geografia Etica, Cantul și Desemnul. În statul Massachusetts s'a adus lege foarte aspră față de instrucție încă în secolul al 16-lea, prin care impune comunelor să supravegheze, ca fiile-care copil să se împărtășească în instrucție, pre părinți sub pedepsă de 20 dolari (40 fl.) îi îndatoresc să dea copiii la școală. Dela școală nu se pot subtrage nici chiar servitorii și servitōrele; stăpâni lor sunt datori ai purta la școală. Măestrii sub amintita pedepsă, sunt răspunzători pentru neglijarea școalei și a învățămēntului din partea ucenicilor lor. „Cel puțin atâtă să scie și să învețe copiii, dice amintita lege, ca să scrie și să cetească anglezesc și să cunoască cele mai însemnante legi“. Prin legea din 1647 se obligă comunele, în cari se află cel puțin 50 familii a-și ridica școală și a susține învățător. Acolo însă, unde sunt preste 100 familii, sunt datori pre lângă școala primară să ridice și școală medie (secondary school). Obligația învățătorului îne dela 5—15 ani ai etății, și chiar pentru acăsta dădătră nu se plătesc pentru școlari.

c) Dotatiunea învățătorilor.

Salarele învățătorilor sunt forte diferite. Învățătorul are pe lună 50—55 dolari, învățătoarele 40 dolari. Cel mai mic salar pe lună e 30 dolari (60 fl.) Învățătorii de regulă după cără va anii de serviciu intră în aplicație la celealte școle de grad mai înalt, unde dotatiunea e mai bună. Învățătorii din America nu capătă pensiune.

d) Supravegherea și controla școalelor.

In Statele-Unite instrucția publică nu e ordinată într-o formă pretutindenea, căci n'au Ministeriu central. Fie-care stat de sine, el însuși își gubernază cauza instrucției publice. Cea mai însemnată lucrare însă o duc însă și comunele sustinătoare de școale, având în acăstă cauza autonomia extinsă. Pre lângă toate acestea, statul cu mare îngri-

țaturile din Istoria biblică. Pentru ca să se vadă, cât de ușor este scrisă și ce potrivită este ea pentru bibliotecile poporale, mai ales, reproducem din „Istoria lumii“ a d-lui preot Constantin Morariu următoarele capitole:

Óre este de trebuință să scie omul istoria lumii?

In timpurile cele străvechi lumea (adică pămēntul nostru) avea cu totul altă față, nu așa cum o are acumă. In diua de astăzi sunt multe țărăi pe pămēnt, în cari ca nisice floră infloresc fel de fel de măestri și de sciință și se află așeđmintele cele mai frumose pentru înlesnirea binelui obștesc, bună-óră școłă, spitaluri și alte cele.

Dér țările acele n'au fost tot-déuna așa. A fost un timp, când pămēntul cel mai roditor din diua de astăzi era de tot negrijit; a fost un timp, când pe acolo, pe unde acuma trăiesc popore luminante pacnicie între olală, odinioră rătăciuă ómeni sălbatici prin pădură și prin pustiuri, hră-

nindu-se numai cu vînatul oră cu ținerea vitelor. Si de cără cineva ara și sémenea pâne, nu scia oră de va și culege rôdele ostenelelor sale, pentru că pe atuncia cel mai tare era și cel mai mare, și nici nu se potenția de legă, cari să scutescă dreptul cui-va. In vremile acele triste omenimea putem dica, că se află într-o stare copilară. Déră în starea aceea ea n'a putut rămâne pe tot-déuna. Incetul cu incetul măna lui Dumnezeu l'a scos pe neamul omenesc din starea lui cea copilară dela început, și luminându-i mintea și-a urcat în decursul vremilor ca pe o scară de pe trăptă pe trăptă până la înălțimea aceea, unde se află în diua de astăzi

Cari popore și cari ómeni au lucrat mai cu sémă, ca să se lumineze și să se înalte întrăga omenime, astă ni-o arată istoria lumii. Istoria lumii descopere înaintea ochilor noștri faptele, ce s'a înțeplat în totă țările de pe pămēnt și în toate timpurile. In istoria lumii vedem aievea, cum impărății se întemeiază, cum cresc căt cresc și dela o vreme se stâng; în istoria

lumii vedem popore cum se ivesc, cum ajung la putere și apoi cad, va să dică vedem tot-déuna înțeplări nouă și schimbări nouă. Istoria lumii este ca o iconă, care ne arată totă mărire și dezertăciunea lumescă, totă puterea și slabaciunea omenescă, și ne mai arată și mâna cea tare a lui Dumnezeu, care cārmuesce pe ómeni și pe toate poporele.

Sese mii de ani au trecut de când ómenii sunt pe pămēnt, și de cără istoria lumii ne spune faptele cele mai de căpetenie ce omenimea le-a făcut în atâtă amară de vremi apoi cu bună sémă și care trebuie să înțellegă, că este de forte mare folos, ca omul să cetească și să scie istoria lumii.

Zidirea turnului dela Babilon si împrăștiearea omenimei peste tot pămēntul.

Multe unelte trebuie să aibă omul și multe meșteșuguri trebuie să scie, de cără își face numai o casă mică. Ii trebuie bună-óră topor, bardă, sfredel, daltă, ferestre, și se împrăștie în totă părțile pămēntului.

cuțitōie, apoi trebuie să scie meșteșugul dulgheriei, stoleriei, lăcașuiei, ferăriei și altele. Si de cără numai pentru o casă mică trebuie atâtea unelte și meșteșuguri, apoi cu bună sémă, că trebuie mult mai multe, ca să poți face o corabie, cum era a lui Noe, și încă mai și mai multe unelte și meșteșuguri trebuie, ca să poți face un turn mare. Așa-déră atâtă urmării lui Adam, că și urmării lui Noe au trebuit să aibă fel de fel de unelte și de meșteșuguri, pentru că înainte de potop Noe și-a făcut o corabie mare, care fără uneltele și meșteșugurile potrivite n'ar fi putut s'o facă, era la o sută de ani după potop ómenii au început a zidi lângă apa Eufratului orașul Babilon și în oraș un turn mare, care avea să ajungă cu vîrful până la ceriu. Sfânta biblie ne spune, că cu prilejul zidirii acestui turn Dumnezeu a pedepsit sumeția omenescă amestecând limbele ziditorilor așa, încât ei nu se mai puteau înțelege între olală. Din pricina asta ómenii aceia, adică urmării lui Sim, Cham și Iafet au trebuit să se împrăștie în totă părțile pămēntului.

jire supraveghéză lucrările comunelor și ale școlelor. În fiă-care stat se află un comitet al instrucțiunii publice, în frunte cu un inspector suprem. Comitetul acesta supraveghéză asupra comunelor și a școlelor, ca acestea să țină și să împlinăscă acurat dispozițiunile legei. În fiă-care comună se află senat școlastic, cari sunt autotitate nemijlocită a școlelor.

O treime din membrii senatului școlastic în fiă-care an cade sub nouă alegere. În orașele mai mari sunt mai multe senate școlastice, cari însă sunt subordonate comitetelor școlastice ale instrucțiunii publice, fiind împărtite în cercuri anumite. Membrii școlastică în diua aceea, în care sunt ocupati ori încredințați cu împlinirea unor agende oficiale școlastice capătă diurnă.

Drepturile și datorințele senatelor școlastice sunt: A alege învățătorii, a lega cu ei contract, și pentru anii servită ale da testimonii și adeverințe, er în cas de lipsă a delătura din oficiu. În fiă-care an școlastic a visita școalele și a controla, decă tot școlarii sunt provăduți cu cărți și alte rechizite necesare la învățămēnt. Io fiă-care lună a esamina ordinea și disciplina, progresul și purtarea morală a școlarilor. Senatul școlastic stătorescă, că ce fel de cărți sunt a se folosi la învățămēnt. Au mare grijă ca să nu se tolosescă astfel de cărți, cari favorizează ore cărei contesiună în mod deosebit, îngrijescă, ca în fiă care să se cetescă căte-o strofă din biblie. Îngrijescă, ca școalele să fiă provăduite cu toate uneltele și recvisitele necesare la învățămēnt, decă ore-cară lipsesc său scos din us, atunci pe spesele comunei le căstigă. La începutul anului școlastic cumpără toate cărțile necesare, le împarte școlarilor, pe cari însă părinții sunt datori a-le plăti. Cei saceri capătă cărți etc. cumpărăte pe spesele comunale.

Din acestea și alte multe frumosse întocmiri și dispozițiuni vedem, că cauza educațiunii și instrucțiunii publice a statelor unite în America e forte desvoltată. Nică nu aflăm în America în alt loc asemenea școalelor din statele unite. Brasilia încă acum de vre-o cătă-vă ani a început a se organiza în privința instrucțiunii publice. Salarul învățătorilor dela orașe e; 700—900 fl., la sate 400—600 fl. Învățătoresele sunt în număr mai mare, decât învățătorii.

— Sianle —

Din Bucovina.

— Octombrie, 1897.

Societatea cantorilor gr. or. Am primit raportul societății cantoriale „Lumina” pe anii 1891—1897 și m' am bucurat neșpus de mult, vădându-l odată tipărit. Am aruncat o privire printre șenii, dăr am aflat, că-i defectuos, fals și tendențios.

In raport se spune, că societatea a ținut două adunări generale. Nu-i adevărat: ea a ținut numai o adunare generală extra-ordinară trei săptămâni după constituirea ei, atunci, când a demisionat d-l Halip. De atunci timp de 6 ani n'a ținut alta. D-l Al. Julinschi, care a plătit altuia 10 fl. din munca societății, ca să i facă raportul după placul său, vrea să implete lumea cu apă rece și cu neadeverul tipărit.

Se mai spune, că Lumina a avut un „cabinet de cetire“ unde? „cele mai folositore gazete „literare“: cari-s, „musicale“: cari-s? „economice“: cari-s? de ce nu se numesc pe nume? de ce nu se amintesc, cât au costat ele? ori pote nu-i iertat, ca să scie aceasta nimăn? Frumos lucru!...

Pe pagina 7, unde e vorba de starea cassei societății, se arată, ce venite a avut ea pe acesti ani (dela 1891—1897) și ce spese s-au făcut, dăr de ce nu se spune, pe ce s-au făcut spesele respective, cum va ca să nu fiă domnul cu musca pe căciulă prin casă societății ar trebui să fiă cel puțin 6—700 fl., er nu numai 416 fl. 46 cr. Unde-s banii? Cum de au putut ei să fiă înstrăinăți fără de scirea comitetului?

Pe de-o parte lipsesc banii din casă, pe de altă parte se inscrie d-l Julinschi, membru fundator, dăr banii nu i-a plătit, ci s'a obligat — după cum spun o sămă — să-i plătescă dela 1898, adecă — după cum spune Românul — la pascile căilor. Dăr bine că i membru fundator și bine, că au cetit omenii despre aceasta în raportul tipărit. Mai departe frămîntesăi altii creerii...

Între membrii activi sunt numărăți și de aceiai, cari nu s'consci despre aceea, că ar fi fost ore-când atari membrii. Ei din contră se simt atacați, atribuindu-li-se epitetonul acesta pe nedreptul.

Cantorii gr. or. de pe la tără prețind dela comitetul cel nou, ca să ceară dela d-l Julinschi pentru întrebunțarea în interesul său propriu a mobiliarului societății prin mai mulți ani o despăgubire de vre o 200 fl. Ei mai speră, că d-l Teleaga, decă tinea la ambicio sa va reforma comitetul, că va elibera pe d-l Julinschi, care a causat atât de multă stricăciune societății, din sinul ei, pentru că ei nu mai au încredere într-șenii. Decă d-nul Teleaga nu va face acesta, atunci îl asigură ei, că numai forte puțini cantori din districtul Siretului, Radăuțului, Sucevei și al Câmpulungului se vor inscrie la societatea aceea, și că și cei ce s'au inscris, numai puțini vor solvi tacșa de membrii: despre aceasta se

va pute să incredința la sfîrșitul anului. Societatea trebuie să fie solidă, eră nu patată. Consistoriul și dă ajutor și banii să se mătrășescă!

Scopul societății este formarea de societăți și coruri prin orașe și sate. Câte cabine de lectură, societăți și coruri s'au format? Dece prin ce s'a avăntat „Lumina“ pe „arena corespondentă“, prin ce și a „cucerit ea stima și iubirea națiunii?!“. Cam de-o dată și-a început societatea activitatea să serioșă cu un picnic și incă la cine!... Apropos, de ce s'a ținut adunarea generală într'o Dumineacă? Ca să nu potă cantori de pe la sate și celelalte orașe luna parte la dânsa?...

Flor Carp.

Datoria preotului în biserică și în societate.

„Voi sunteți sarea pământului: Er de se va strica sarea, cu ce se va săra.“

(Matei V., 13).

I.

Biserica, ca un așeđamēnt de mare menire în lume, ca o societate bine regulată, îndestrătă cu mijlocele necesare pentru a se păstorii și a lucra în sinul omenimii, după scopul cu care întemeietorul ei Isus Christos a înființat-o pe pământ, urmăză să-și aibă organele ei, prin cari ea trebuie să lucreze și să fie reprezentată în lume, cari să execute mijlocele date ei pentru luminarea și îndreptarea morală a omenilor.

Aceste organe, alese din membrele bisericei în general, au fost și vor fi tot-dăuna în societate păna când va exista biserică pe pământ. Scopul acestei societăți însă, fiind mare și înalt, și cerînd ore-cară calități particulare și demne, precum și exemple de o viêtă sănătă, caută și lucrători alegăni anume spre acest lucru în biserică. Acești lucrători dăr, aceste organe ale ei, sunt personale, ce compun clasa bisericească, adică clerul în general, așa numit dela chiămarea sa în societate.

Serviciul clerului în general este așa de înalt și mantuitor, precum este și scopul bisericei: este acela de ministru său împreună lucrător al lui Dumnezeu, de preot al lui Dumnezeu, mijlocitor între ceri și omenire.

Care este așa dăr servirea apostolică demnă tuturor păstorilor și îndatoririle pentru cler în general?

Mantuitorul Isus Christos pregătind pe învățăcei săi la servirea apostolică și arătându-le lucrul servirei lor în propagarea evangeliei și înținderea bisericei sale, le dise: „Precum m'a trimis pe mine părintele,

și eu vă trimet pre voi; mergeți în totă lumea, propagați evangelia în totă lumea; și eră-și mergând învețați toate nemurile; voi sunteți lumina lumii!“ Așa-dăr cel dintâi lucru al apostoliei, și acuma al preoției; era acela, de a înveța și a lumeni. Apostolii și următorii lor adânc pătrunși de acea înaltă datorie a chiămărei lor, au lucrat din totă inima intru împlinirea acestei datorii, care este cea mai principală.

Apostolii, pe cari Mantuitorul îi chiămă la acăstă grea misiune, deveniră susținătorii și predicatorii religiunii crestine, ai acelei religiuni, care pogorându-se din ceri, cuprinde întreg pe om cu indoita sa natură, atât fizică, cât și spirituală. Acești doi-spre-dece apostoli dăr, trimiși fiind, urmând exemplul Mantuitorului Isus, schimbară în scurt timp, prin propagarea evangeliei, starea morală a omenirei decăzute; distrugând toate erorile cele rătăcitoare și înrădăcinat; și stabilind cultul cel mai înalt și alte sănte lucrări, cari fiind demne și cuvenite gloriei celui Prea înalt, conduce pe om la virtute și la adevăratul scop pentru care s'a creat.

Acăstă fuse o nouă creațiune, creațiunea morală a universului prin legile și instituțiunile cele mai conforme cu trebuințele fisice și spirituale ale omului basate pe religiune.

Omul se nasce în lume cu plecare spre rău și lipsit de orice cunoștință, cresce și trăiesc în intuneric ca într-un element al său, decă nu are povătitorii și învățători, cari să-i împărtășescă ideile unei vieți mai morale și să-i descopere cunoștința de sine și de chiămarea sa în societate. În acăstă stare și îngrijire dăr de a nu rămâne fiu al intunericului, omul păna la altă educațiune, pe care, ori are fericirea de a obține, pentru a se face fiu al luminei și a se forma un demn și folositor membru al societății.

Dăr cum căstigă o astfel de crescere și formare? Prin învățătură religiunii și prin exemple, cari i-o fac bine primită și folositore. Si cine sunt chiamați și i-o propune și a-i comunică în totă întinderea ei și în modul cel mai înduplicător și mai producător de fructe dorite? Păstorii, și numai păstorii bisericei pot și datoresc a face acăstă.

Datoria preoților este de a învăța pe omeni cunoștință și a le însufla frica de Dumnezeu; ei sunt singurii chiamați a lumina pe omeni cu adevăturile credinței, a le însufla dragostea creștină și a desvolta simțul religios, care face pe om bland și sociabil; într'un cuvânt datoria lor este a pregăti pe omeni de-a fi

Cei ce vorbiau și se înțelegeau într'o limbă o apucau într'o parte, alii ce vorbiau altă limbă se duceau în altă parte, alii erăși în a treia parte, așa că cu câte limbi-i-a pedepsit Dumnezeu pe omenii aceiai, în atât de pământul său împărtășiat ei. Venind după aceea în locuri cu totul noi, unii dintr-șenii trăiau cu vînatul, alii cu tineră vitelor, alii cu lucrarea pământului său cu agricultura, după cum era adecă și firea locurilor precum și tragederea de inimă a fiă-carui popor. Vițea cea mai rea și mai ticălosă pe vremea aceea era vițea acelor oameni, ce trăiau cu vînatul.

Vînatul.

Depărtându-se oamenii, după cum am spus, dela orașul și dela turnul Babilonului, unii ajungeau în locuri de tot muntoase și sălbaticice acoperite cu pădură mară, că vedeai cu ochii, eră pădurile acelle geneau de multimea fierilor sălbaticice ale căror urle răsunau pretutindene. Nevoia și-a

în păduri și se făcea vînat. Carnea crudă a fierelor sălbaticice și potolia fomea, eră din ciolanele cele vîrtose și făcea fel de fel de unelte ori arme. Cu pielea jupiteră de pe sălbăticimă și învăția trupul, bucurându-se, că și-a putut face așa de lesne îmbărcămintă atât de căldă împotriva aspirației timpului. Așa vînatul era pentru om lucrul cel mai placut, și gândul lui se frejmănta una și una cum să facă arme mai bune și mai potrivite. Într-un loc vînatul se punea la păndă, în alt loc alerga cu măciuca peste dealuri și prin văi după fiare sălbaticice. În văguinele munților și ale stâncilor și adăpostia el viță sa plină de primejdii, pe când alii privesc și și dănsul se duceau pe malurile mării ori ale apelor celor curgătoare său ale riurilor, unde se deprindeau a-și potoli fomea cu prinsul pescilor ori cu pescuitul.

Unele popore sălbaticice mănâncă și în diua de astăzi carne crudă de fiare vînate. Dinții acelor popore sunt forte ascuțiti și tarzi, pentru că nu's strică și bucate pre-găsite cu câte și mai câte diresuri. Ele

mestecă cu dinții lor carneea cea crudă și de ușor cum mestecăm noi carneea cea fiartă.

Urmările vînatului.

Traiul cel atât de nestatornic și de sălbatic cu vînatul il sălbătăcesc pe vînat și înădușă în inima lui tot sămătirele cele nobile. Vînatul nu simțesc milă de durere și de nevoie apröpelui său, pentru că înima lui îi oțelită și tocită împotriva milei cu uciderea neîncetată a sălbăticimelor. Vînatul nu scie nimic nicăi de fericirea casnică. Si ore cum ar putea el să aibă petrecere plăcută între casnicii săi, după ce înima lui îi trage una și una să alerge în locuri depărtate ca să tot huiu-iască și să ucidă? Chiar fiul vînatului abia ce crește ceșceva, trebuie să se despartă de tatăl său și să capete un loc, unde să vîneze numai el singur. Vînatul de obicei fugă de omeni, și în luptele sale neîncetate pe viță și pe morte este în primejdile de a se împetri și a să-

bătăi tot mai mult. Stăpânia asupra fiilor codrului îl face pe dănsul tot mai curajos și mai sumet. El ușor se deprinde și îndrepta armele și împotriva pachnicilor lucrători de pământ, ca să iee dela dănsii cele de lipsă pentru traiu ori alte lucruri sălbătice. Vînatul sălbatic mai că nu scie de alte plăceri, decă numai de plăcere vînatului și de beția cu băuturi amețitoare. După o vînatore bogată el mănâncă și bea peste măsură și apoi trăndăvesc, rămăind așa puterile minții sale înțelenite. Dăr o viță ca acăstă se chiamă sălbătăciu, și astfel de vînatori sălbatici se află încă și în diua de astăzi în unele locuri din celelalte părți ale pământului, bunăoară în Australia și în America.

Așa Negrii de pe malul despre răsărit al Australiei amblau mai înainte de tot gol și unii amblă încă și acuma. Unica împodobire a negrului lor trup era o zugrăvită cu nișce pământ roșu. Si decă zugrăvită avea să fiă tare frumosă, atunci ei și mai faceau nișce rotițe albe pe lângă ochi și nișce împistrătură albe

bun și demn cetățenii atât pentru stat, cât și pentru Imperiul lui Dumnezeu.

Dér când și cum ajung ei la în-deplini acăstă sănătă datorie a îndreptării și moralisarei societății? Prin o neobosită propagare a învățăturei, însotită de exemplele unei viațe morale, ce zidesc forte mult pe ascultători.

Adevărata morală creștină nu este o morală orbă; ea însă cere o deplină cunoștință a adevărurilor religiunii, pe care se intemează. Prin urmare, unde lipsesc învățătura și luminarea în credință, acolo nu este o îndreptare sănătosă și statonnică.

Cuvântul lui Dumnezeu face pe om viu, îl înduplecă, îl înaltă și îl face spiritual. Cuvântul credinței descopere și întărescă conștiința omului, care este cel mai puternic frâu, ce reține pe om în calea virtuții: Când clerul reușește la acăsta, când în casă, în familie și în orice stare în societate, omenii ajung la cugeta și la lucra în conștiință formată după Evangeliu, atunci preotul a făcut totul.

Fără cuvântul învățăturei bisericești; clerul, în loc să folosească, omoră spiritualicesce societatea, în care omul ajunge să fi său bigot, său nepăsător față de religiune. Si atunci vai de societatea aceea, și mult mai vai de cei vinovați de-a conduce asemenea stare. Etă dér, pentru ce apostoli poruncesc preotilor, să propage cuvântul lui Domn, să stea de astă cu vreme și fără vreme. Etă pentru ce cea dintâi datorie a preotilor este de a fi mai întâi învățător și luminător. Etă pentru ce ființa preotului, demn de chiămarea sa în biserică și în societate, se asemănă cu lumina, care alungă întunericul; de aceea dér Mântuitorul Christos dice: „*Voi sunteți lumina lumii*“. Lumină deci este și trebuie să fie clerul atât în biserică, cât și în societate.

Păstorii bisericei trebuie să ia aminte neîncetă de sine și de turma ce li-au fost încredințată, pe care să o povătuiescă, să înlăture scandalele, să oprescă rătăcirile, și să ferescă legile și așezările bisericei de disprețul cel peritor pentru cei răi, vătămat pentru cei bună și periculos pentru binele întregii societăți. Décă biserică este menită spre desăvârșirea morală a omenilor; apoi ea e datore a se îngrijii, ca membrii ei să treacă din mărire în mărire, până ce toți vor ajunge la plinitatea credinței și a dragostei.

Dér cum și ar imprimi biserică acăstă misiune? cum ar putea termina acest lucru, când ea nu ar avea o deosebită instituție, o clasă de

omeni, în care să se concentreze totă drepturile ei, și care să exerciteze datorințele ei, care să unescă totă însușirile neapărat trebuie incisice pentru un așa de înalt serviciu, care să se ocupe în particular cu principiile cele înalte ale bisericei, să scie aplica pentru ordinea și disciplina bisericească? Acăstă clasă trebuie să fie tot-dăuna în biserică, și este clerul în general, și mai cu seamă păstorii bisericei, cărora Mântuitorul Isus Christos le ordona: *să pască oile sale, să ia aminte de sine și de turma, în care Spiritul Sânt î-a pus, ca să păstorescă biserică lui Dumnezeu, pe care El a căsătigat-o cu sângele său*.

Etă dér, în fine, marea chiămare a clerului în societate; căci Mântuitorul Isus Christos, renăscătorul și mântuitorul omenirei, a pus continuarea Dumnezeescei sale misiuni pe pămînt în biserică sa, ér biserică o pună asupra păstorilor în general. Astfel dér chiămarea clerului este cea mai înaltă și mai bine făcătoare în lume, este chiămarea de moralisator al societății și de mântuitor al omenirei.

Prof. Dr. Elefterescu.

SCIRILE DILEI.

— 1 (18) Novembre v.

Un Uugur bestial. Ni-se scrie: Dile acestea s'a petrecut în hotarul comunei Seliște din Bihor următorul fapt îngrozitor: Locuitorul din Spinaș, Florian Tencut, cu un fiu al său mai mare s'a dus să are un rămănt al său din Seliște, pe care-l dobândise pe calea unui proces dela un proprietar maghiar bogat din Seliște cu numele Megyeri. Când s'a apucă de lucru, etă că Megyeri cu feriorii săi, trei la număr, se redreță cu securi asupra lui Tencut și a fiului său; pe Tencut l'au tăiat cu săcurea în cap și în intrag truful, înainte să se luptă cu morțe, ér fiul său i s-a tăiat o mâna și un picior, înoată și abia se ține într-o bucație de piele numai. Pe bogatul proprietar Megyeri și pe factorii săi au escortat cinci gendarmi legați în lanțuri la judecătoria din Margita. Ér cultura mare a multora dintre cei ce se laudă, că vrăj luminarea poporului român neinveță!

Sectiunea Ligii culturale din Predeal convocă pe d-nii membri la *adunare generală* pe ziua de 8 Noemvre st. v. Ordinea dezbaterii: alegerea noului comitet și propunerile libere. Președinte: *Archimandrit Dionisie. Secretar: D. Ripeanu*.

Loc pentru un neguțător român. Ni se scrie din Pinticul săsesc de lângă Teaca: După o sfatuire cu mai mulți oameni de bine din comuna noastră Pinticul săsesc, ne-am hotărît, că nici unul să nu mai sprijinim lipitorile neamului nostru campion!

fiul credea, că astăzi cea mai mare binefacere ce i-o poate face tatânișeu, și nu putea pricepe cum de săc omeni de ai noștri din Europa le da haine, ca să-și acopere trupul lor cel gol, apoi ei primiau hainele, se uitau la denele cu mirare din toate părțile, după aceea însă repede le aruncau și fugneau de denele, deoarece credeau că-i lucrul cel mai necuvincios că să-și acopere trupul. Etă căt de tare îl strică și sălbătăcesc pe om vînat! — În Mexico, care-i o țară în America, s'a aflat vînătorii ce-și ungeau trupul cu miere sălbatică și împărau cu pene de papagai. În acăstă gătele ciudată saltau apoi cu bucurie și doria a sbruta ca pasările cătrăceriu. Năptea ei se acătau pe copaci înalți, unde așezându-se între crengi dese dormiau linistit în frunzelul cel verde, fiind încunjurăți de toate părțile de pasări, pe când pe sub denele treceau urlând fiare sălbătice. — Pe peninsula Labrador ce se află în America de nord-vest, era datina infiorătoare, că fiul singur cu mâna sa îl omra pe tatăl său, décă tata era bătrân și slab și nu mai putea să vîneze. Si

Scrisoarea ieroglifică a Egiptenilor și scrierea cu litere.

Mult s'a necăjit omenii până ce au dat de scrisoarea ce-o avem în ziua de astăzi. Noi scriem cu 27 de litere ori-ce cuvânt și o-i-ce gând, ér cei din vechime, nescind literile, faceau pentru fiă-care cuvânt o iconă său un portret său o figură, săc încă scrisoarea lor era plină de icone de aceste. Bunăoară, décă voiau ei să scrie cuvântul „leul“, apoi faceau pe hârtie icona unui „leu“, ori décă voiau să scrie cuvântul „ochi“ apoi faceau icona unui „ochi“. Si ca să nu piereă atât timp cu făcutul

dela ei negoți. Deci prin aceasta aducem la cunoștință, că decă vreun Român ar dori să deschide prăvălia la sate, precum trafică și cărciumă, ar putea găsi un bon loc: în comuna noastră, aflată în cercul Tecii, comitatul Clușului. Comuna are 230 familii numărând 1000 de suflete, tot Români, de a căror sprijin moral și material se va bucura ori-care întreprindători români oinsti, deoarece omenii noștri doresc să sprijini un Român. La indemnul mai multor Români: *Teodor Toma* proprietar (în Sz. Pentele, p. u. Teke).

Sânțire de biserică. Comitetul parochial al bisericii române gr. or. din Egerseg invită la sănțirea bisericii nou edificate, ce se va face Sâmbăta, în 8 (20) Novembre (S. S. Arhangeli) c. cu începere dela 9 ore a. m., precum și la Banchetul și serbarea poporă împreună cu acest act sărbătoresc. Dăruri și ajutări pentru sănătatea biserică se primesc cu mare multitudine și se vor chita în diare. Pentru comitetul parochial: *Ivan Borsan*, paroch — președinte.

Canunii. D-l *Nicolae Botan* teolog abs. și d-ra *Elena Moldovan* se vor cununa Dumineca în 21 Nov. n. c. în biserică română gr. cat. din Mediaș.

D-l *Ivan N. Borsan* și d-ra *Elena I. Cranga* se vor cununa Dumineca, în 9 (21) Nov. v. în biserică St-lui Nicolae din comuna S.-Petru, lângă Brașov. — Dorim fericire tinerelor părechi:

Lupta cu un bandit. Sub-prefectul plășei Bahlu-Cîrligătura din județul Iași, comunitatea interesante lucuri în privința unei lupte, ce gendarmeria a avut cu un bandit renumit, condamnat la moarte silnică pe viață. Am vorbit astă-vară despre o evadare a celor mai periculoși banditi, între cari am dat și numele lui Pieleverde. Astăzi spre marea grăză a locuitorilor din imprejurimile Cristeștilor, s'a aflat, că acest periculos bandit se pripăsise prin pădurile din acăstă localitate. Sub-prefectul a făsăcile acese că Pieleverde fusese în casa vîrului de pe moșia Cristești, comună Brăești. Periculosul bandit, — care cunoșcea se vede pe vier — venise se-l răgă, că să-i scăda dela primăria un bilet de identitate, cu ajutorul căruia să se poată stabili unde-va. Immediat, sub-prefectul ordonă șefului gendarmeriei din acea localitate, să poze o poteră ca să surprindă pe bandit, când va veni la vier. Mai multe nopti trecu și fără ca Pieleverde să se arate. Gendarmii începuseră să se cam plătisi și Vineri seara — când însuși șeful era în capul poterii — acesta și înoată un gendarm intrără în casa vîrului, pentru a cere lămuriri. Pe când șeful, întors cu spatele spre ușă, vorbea cu vîrul, etă că Pieleverde intră în casă cu o pușcă cu două tevi pe umeri. Șeful gendarmeriei pune imediat mâna pe arma lui Pieleverde și după o grea luptă îl desarmă. Totuși, Pieleverde inspiră atâtă grăză gendarmilor,

înăotă la strigătul acestuia, „nu vă apropiati că vă omor!“, gendarmul nu având cu-rejul să se apropii. Pe când șeful gendarmeriei striga la oamenii din via să aducă o fringie, Pieleverde zărescă pușca vîrului din părete. Banditul pune mâna pe pușcă și trege un foc. Un schimb de glonțe se face atunci între gendarmi și Pieleverde, acesta însesce cu pușca în ferestre, o soție din tîțîni și o ea la găuă. Cercetarea de descoperire în primul moment n'au nici un rezultat. Tânărul începe să se strângă lume, care audise sgomotul deschărăările de focuri. Nu se poate bine stabili, decă banditul n'a fost prius din cauza lipsei de curaj a gendarilor, cari n'au pus mâna pe el, deși o fost un moment desarmat, ori din cauza slujbașilor viei, cari n'au dat nici un ajutor gendarilor. Se presupune, că banditul se află prin pădurile Cristeștilor și Brăeștilor, căci are soție și copii la Fădeleal, județul Roman: mamă și fratre la Ghidion, același județ. Ordine a fost date securilor gendarmeriei din Iași și Roman, pentru ca să se formeze putere, spre descoberire și prinderea periculosului bandit.

Serata musică orășenesei, ce se va da mâine, Dumineca în 14 n. c., va avea un program ales din 10 puncte, între cari trei sunt noi. Începutul la 7½ ore sera. Serata se va ține în sala de concerte.

Avis literar Domnii, cari au primit volume din Răsonușul la „Cartea negră“ sunt rugați cu totă seriozitatea să binevoiască să-mi trimite volumele nedescăunute însemnante la Brașov. — *Axentie Severu*.

Călindarul Plugarului pe anul 1898, redactat de Ioan Georgescu și apărut în editura tipografiei „A. Mureșianu“ din Brașov, conține: pe pagina primă portretul bine reușit al regelui Alexandru Roman; urmăză apoi Regentul anului, începutul anumitorilor, Sărbătorile și alte qile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile și altele; apoi Genealogia domnitorilor din Europa; urmăză cele 12 lună cu povește deosebite pentru lucrările economilor în fiă-care lună și cu semnale temporale. După aceea urmăză Timpul încolțirei și crescerei sămănăturilor; Greutatea de mijloc a bucătelor; Competiție de timbre și de taxe cu un lexicon alfabetic al diferitelor acte și documente supuse timbrului etc. Taxele postale și telegrafice după cea mai nouă tarifă; căt timp pără animalele de casă; Măsurile nouă etc. Partea literară și economică este de-asemenea foarte variată și bogată, cuprinzând mai multă articulii bine aleși, novele, poezii etc. La început biografia lui Al. Roman, apoi o introducere de autor, un articul intitulat: *Alegerea carierelor*; Cei doi prieteni (istorisire morală) trad. de N. Petru-Petrescu; Numai una, poesiă de G. Coșbuc; Bogatul și săracul în spiritul lumii și în ordinea Provedinței, de Dr. Elefterescu; Insurat de douăori, (novelă populară) de I. Pop Reteganul. Partea eco-

pentru că un om își putea tălmăci o iconă într-un fel, altul în alt fel, ér al treilea poate n'ao putea tălmăci așa de loc. În Egipt pricepeau scrisoarea acăstă numai omenii cei mai învățăti adeșă preotii, cari în ochii poporului egiptean erau sănăti, și de aceea și scrisoarea cea cu icone se chieama *scrisoare ieroglifică*, adeșă *scrisoare sănătă*. Rămășitele de acăstă scrisoare s'au păstrat pe pietre din Egipt până în dîna de astăzi, dér multă vreme nimă nu le a putut ceta. Abia în timpurile mai nouă s'a aflat la orașul Roseta o peșteră cu scrisoare ieroglifică și slătorea tălmăcirea acelei scrisori în limba grecoasă, și abia de atunci au început omenii cei învățăti a mei deslega scrisoarea ieroglifică și așa a îndreptat multe greșeli din istoria vechilor Egiptenii.

Scrisoarea cu litere. Abia scrisoarea cu litere a înălțat totă greantă ce omenii le aveau cu pușul găndurilor pe hârtie. Si literele sunt un fel de icone mici, dér că le nu's icone pentru cuvinte său pentru găndiri întregi, ci numai icone pentru suavele ale limbii. Si sunetele are fiă-care limbă forte puține, bunăoară limba noastră română

nomică, redactată de I. Georgescu, începe cu un articul: *Economia înțelită; urmă Rotăjunea în cultura legumelor; Incolțirea sămânțelor; Bolele animalelor de casă; Îngrașatul porcilor; Animale folositore și străcișe grădinăritului și plugăritului. La urmă căteva pagini de povetă, Diverse, Glume etc. apoi căteva căle de anunțuri. Prețul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 exemplare comandate de-odată unul se dă în cinste. De vîndare la Tipografia „A. Mureșanu“ în Brașov.*

Medicii s-au declarat fără favorabil asupra unturii de pește Zoltan Leberthran, care, precum de obicei e cunoscut, este o doftorie fără folositor. E recomandabil să se introducă și la noi sistemul englezesc, deoarece coziile de 2-3 ani să fie untură de pește. În modul acesta se poate impiedica cu succes dezvoltarea suferințelor de srofate. Prin întrebunțarea acestui mijloc copiii se dezvoltă robusti și tari.

Scrisori din Holanda.

„Gazeta Tăraniilor“ mai publică următoarea scrisoare:

Iubite prietene! Nu departe de mărele și renomul oraș de port Amsterdam găsii în drumul meu satul Broeh. Ulițele satului sunt pavate cu piatră; fântânele luate în piatră și adumbrate cu pomuș roditori. Curtile acestor locuitori asemenea pavate cu piatră, un fel de lespedă cum se găsesc în România la munte. Satul acesta este aşezat pe fundul unui lac mare, pe care Olandesii prin mijloace de școală l'au secat și l'au transformat în loc de locuit. Stradale satului sunt plantate pe amândouă părțile cu pomuș roditori. Fișă-care casă are două etaje; albe ca zăpada, casele sunt aliniate; totuști au porți de piatră, grădină cu tot felul de legumi, locurile de arătură despărțite de locurile de livezi și livezile de locurile de pășune, numai cu pomuș roditori.

Fișă-care olandeșe are lângă locurile de pășune păduricea sa cu speciele de arbori cei trebuesc pentru clădiri și pentru lucrat lemnul în templeră, dogăriă, strugăriă etc. Să înțelegă, că pădurea este lucrul mânăilor sale. Livadea sa mică cam de 12 prăjini, este pe 6 ori cosită pe an, și dă 72 prăjini la olaltă. Ierba din livade e semănătă cu trifoi, luternă, ghisdei etc.

Aceste livezi sunt supuse irigației, un sănț mare la capul livelei adună apa ploilor de unde plăcă mică și cotitește sănătatea prin livele, udându-o neîncetată.

Satul are felinare aprinse noaptea, și garda său paznică de noapte au arme încărcate, și să schimbă de două ori până la dimineață. Locuitorii sunt înscrise totuști în societăți, și comuna Broeh are o bancă populară cu 300,000 fr. fond social. Totuști locuitorii mai în vîrstă de 19 ani și mai tineri de 50 de ani fac de bună voie în sat serviciul de pompieri; fișă-care sătean are un vas de pompă și o mică stropită de incendiu (tulumbă).

Totuști casele sunt asigurate contra incendiului (focului) și a inundațiunii plătind o fără mică sumă anuală.

Duminica și sărbătoarea satului întreg ieșe cu stârgul societății pe pajiștea verde să petrecă: bărbății și femei, copii dela școală asemenea cântă în cor cântece naționale, recită poezii patriotice; cei mai mari cetățeni cu glas tare scriu din diare, descoperiră și rețete pentru boliile omenești și ale vitelor. Au un teatru popular unde se jocă piese ușore și hazlii. Flacăli și fetele se întrec a trage la semn, cu arme și cu arcuri ca în vechime. Alții lucrăză să aparătale gimnastice, și din timp în timp se prind cu toții la hore și la dansuri frumosă. Astfel petrec sărbătorile locuitorilor satului olandez Broeh.

Tărani din Broeh nu știu ce este pulberea pe ulițe în timp de secată, nici noroiul în timp de plăie, căci nici una nici alta nu există. Sera satul răsună de cântece cu gura și cu tot felul de instrumente.

Èta căteva prinse din fugă din minunata Holanda.

Mulțămită publică.

Din incidentul retragerei mele în pensiune după o activitate de 35 ani pe cariera învățătorescă, frații colegi din Săcele ca membri ai conferinței au binevoit în 16 Oct. a-șă arăta iubirea lor colegială în mod sărbătoresc prin Jubileul ce mi-l'au pregătit și prin Tabloul comemorativ, ce mi-l'au predat ca suvenire.

Primăscă deci stimații colegi sincerele mele mulțămiri și recunoșința mea eternă pentru jertfele aduse, precum și On preoți, cări au luat parte la banchet, dimpreună cu cei ce m'au felicitat pe cale privată.

Batulung, 30 Octombrie 1897.

Stefan Dragomir,
invăț. pensionat.

ULTIME SCRIRI.

Fiume, 12 Nov. Partida autonoministilor din consiliul comună, care partidă luptă în contra unei tăriri maghiare, în număr de 47 reprezentanți în frunte cu podesta (primarul) și-au dat dimisiunea în seara de azi între ovațiunile sgomotose ale publiculei. După ședință s'a făcut primarului un conduct de torte.

Paris, 12 Noemvre. Diarul „*Figaro*“, vorbind despre vizita ministrului comun de esterne Goluchowsky la regele Italiei, spune că *punctele secrete*, ce legă între Olaltă pe Germania, Austro-Ungaria, Italia și potrivit și pe Anglia, n'au să producă de loc îngrăjiș în Francia, deoarece dela încheierea alianței franco-rusesci încocice, nici un fel de înțelegere nu e în stare să strice pacea.

nescă are septe vocale adecață *a, e, i, o, u, d, ă și 20 de consonante adecață, b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, q, r, s, t, x, y, v, z, va* și dică la un loc 27 de litere său sunete. Dér ouvinte sunt în fișă-care limbă și de mii. Aceasta poate părea orășine, că este foarte ușor să înveță 27 de litere cu care poti scrie și poi orășe ouvinte. Dér este neșpus pe greu să înveță să facă căte un semn sănătatea oicăna pentru fișă-care ouvinte, pe calea sănătatea ai trebui să înveță vre-o 25 până la 30 de mii de semne său iodine, adecață sănătatea căte ouvinte are limba. Si în sfârșit așa era odă la locuitorii din teră Chinei. El adecață din început nu aveau litere, ci aveau pentru fișă-care ouvinte un semn deosebit său o figură deosebită, și său pe când noi trebuie să învețăm numai 7 vocale și 20 de consonante ca să putem scrie și căte ouvintele, Chineșii trebuie să învețe atât de semne căte ouvinte avea limba lor, adecață vre-o 20 până la 25 de mii de semne. Cine știe cătă aceste semne, va să dică cine știe cătă și căte, acela la Chinezii era om în vîrstă. Dér până la același pricopselă mulți

încăruntău, pe când la noi un copil de 6 ori de 7 ani poate ști să scrie și căte. Neșpus de mare folos a adus său dară bărbatul acela căre a îscodit scrierea cu litere, și său a împlesnit soare și către intrătăla, încât în diua de astăzi le pricep și copiii. Dér cine a fost acel bărbat, este nu se știe cu bună seamă. Se spune că ar fi fost un om din teră Feniciei anume *Zaut*, care să fi trăit cam pe la anul 2000 înainte de venirea lui Iisus Christos. Există însă și că ei ar fi cei dintâi care ar fi scrisă scrierea cu litere. La dânsii și și remasă scrierea acăsta pe lângă cea ieroglifică care încă este o pricepă numai preotii. În teră grecă să fi adus scrierea cu litere un om din Fenicie anume *Cadm*, care să fi trăit cam pe la anul 1500 înainte de Iisus Christos. Literile Fenicienilor sămână cu cele grecești și cu cele grecești și sădără în cele ce se spune despre Cadm tot pare că este ceva adevarat. Așa că se chiamă bunătățea *Alef*, éra grecesc *Alfa*; *B* se chiamă grecesc *Bet*, éra grecesc *Beta*; *G* se chiamă grecesc *Ghimel*, éra grecesc *Gama*; *D* se chiamă grecesc

HIGIENĂ.

O bolă a tăraniilor.

De Dr. I. Neagoe.

(Urmare)

Eată în scurt resumat părerea dată de profesorul Monselise:

1) *Porumbul (cucuruzul) stricat și mucedît pe cale naturală*, ér nu artificial ca în experimentele lui Lombroso, controlate și combătute de profesorul Cioto, se poate folosi pentru alimentare, decă mai înainte va fi bine uscat prin ariesire, întindere pe cercéf (lepedeu) și uscare la sôre, apoi vînturat și cernut. Dér valoarea lui nutritore este mult mai mică decăt a porumbului bun, de ore-ce prin procesul mucedîrii a pierdut din substanțele albuminoide (azotate) și glicoside (zaharosă), este însă destul de bogat în substanțe grase.

2) În nici una din cele trei mostre de porumb nu există producții ai descompunerei, cari să fie de natură păgubitore pentru sănătate.

3) Astfel nici substanțele strichnice și alcooloide, cari compun pretnisa „pelagrozoina“ a D-lui profesor Lombroso, nu s'a putut constata.

Mai târziu, și-a propus amiciul meu Giuseppe Manzini, — om bine meritat în combaterea pelagrei — prefectul provinciei Udine, a ordonat o anchetă oficială în toate comunele numitei provincii, provocând primarii și răspunde la următoarea întrebare: „pelagrosii din comuna respectivă nutritu-s'au ori nutrescuse cu porumb stricat?“

La această întrebare au răspuns toți primarii celor 179 de comune, cari formă numita provincia, și care provinție numără 3.964 de pelagrosi constatați.

In 137 de comune nu se consumă nici-odată porumb stricat.

In 21 de comune se consumă arare-ori.

In 21 de comune se consumă mai des, ér întinderea pelagrei este asupra lor 102 comune.

Tot în acest sens s'a anchetat și asupra celor 23 de comune pe lagără din provincia Mantua și rezultatul a fost cu desăvârșire negativ, adecață nu se consumă porumb stricat.

Și primarii comunali din Italia sunt omenești cu bun grad de cultură, mulți din ei cu studii universitare; administrația — mai ales în Italia de Sus — este foarte bună, în cît se poate asemăna cu a Germaniei și a Austriei; prin urmare o astfel de anchetă are valoarea ei hotărâtă și este un puternic argument în contra

doctrinei zeiste, adecață a doctrinei care dice: că pelagra provine numai din nutriția cu porumb stricat.

Eu, în timpul de patru luni căt am alergat aproape prin toate provinciile Italiei bântuite de pelagră, m'am informat la deosebiți confrăți, am cercetat o mulțime de morți mică, — locul unde s'ar putea măcină porumb stricat — m'am uitat în dilele de tîrg (bâlcii) prin piețele de cereale, dér purumb stricat nu am văzut.

In Suzzara vorbind cu D. cavaler Gianotti asupra cestii, 'mî disă, că pe valea Poulii de vale nu s'a pomenit de 12 ani recoltă compromisă de porumb, dér pelagra cresce, nu se micesce. Si numitul confrate exercită de 30 de ani praxă medicală pe valea inferioară a Poulii.

Asemenea răspuns am primit în provincia Parma, în Reggio di Emilia, dela D. profesor Tamburini, în Ferrara dela sub directorul asilului alienaților, în Toscana, Padova, dela D. profesor de boliile mintale Tebaldi și mai în toate locurile unde am fost.

Față cu dovezile științifice ale lui Lusanna, Cioto și Monselise, față — mai ales — cu dovezile clinice ale lui Landouzy, Bouchard, Hameau fiul, Caposi, precum și ale altor clinicieni și fisiologi, cari ne-au arătat existența pelagrei chiar și fără porumb, — dér în număr rar — pelagră sporadică — și cari ne-au demonstrat, că nici cănele nu trăiesc cu un singur fel de mâncare; față cu dovezile pe cari ni-le dă întinderea geografică a pelagrei, care nu este egală cu întinderea culturii porumbului, care lipsesc în teră și localități unde recolta porumbului este mai des compromisă, de exemplu în Transilvania, Ungaria Nord-estică și anume în comitatele Arad, Bihor, Satu-Mare, Maramureș, Silvania și în multe alte comitate muntoase, unde porumbul se consumă și se cultivă în mare grad, și ér de altă parte există în localități unde în urma căldurei tropicale, nici vorbă nu poate fi de „verderame“ ori „verdet“, nici de „pelagrozoină“, căci recolta porumbului nu poate fi atât de mult compromisă, de exemplu în Algeria, Mexico și Peru; față cu dovezile practice că: atât în Italia, că și chiar la noi, în locuri unde tăraniul nu se nutresc aproape exclusiv cu porumb, de exemplu în Italia, în Piemont, afară de unele comune din provincia Torino (Lombroso sulla pellagria nella provincia di Torino) în provinciile Napolitane, în Sicilia și Sardinia, în Elveția în Canton Tessin, la noi în județul Brăilei și

că semnele scrisorii de pe hârtia cea scrisă sunt multimea de ochi, de urechi și de limbă, cu care minunata hârtie totuște le vede, totuște le audă și le spune mai departe. Despre scrisoarea cu litere se mai spune și o istorie foarte hazlie. Un domn din teră Mexico în America ci o să a trimis odată pe un rob său sclav la un prieten al său ca să-i ducă o cutie de smochine coapte și o epistolă. Mergând sclavul cu cutia în mână pe drum, a vrut să scie ce-i întrunisă a luat său deră capacul și văzând smochinele cele frumosă, a început să gustă din trânele, până ce le-a mânca totuște. Ajungând după aceea la domnul la care era trimis și dându-i numai epistolă, domnul acela l-a întrebat: de unde-s smochinele, de cari vorbesce epistolă? Atunci pe sclav și cuprinse frică nespusă. Cu ochi mari se uită el la epistolă din mână domnului, crezând că ea și o fiintă viuă, fiind că l-a dat de gol, că a mânca smochinele pe furie.

în totă Dobrogea: în fine, față cu dovada, că nici urmă de pelagră nu este în Bulgaria și Serbia, precum nici în Turcia europeană unde creștinii se nutresc cu porumb; față de atâtea dovedi copleșitori, nu mai poate exista doctrina zeistă în trista haină în care este îmbrăcată până adă și până la alte dovedi mai puternice ni-se impune teoria lui Lussana, așa că: *pelagra este o bolă produsă prin nutrire insuficientă, prin un fel de fome chronică și cauza întinderei ei grozave este abusul în consumarea porumbului, fie bun, fie prost.* Când este prost, pelagra se manifestă în număr mai mare și în formă mai acută, adică procesul nu se intinde peste o sumă de ani, ci peste o sumă de luni, din cauză că nutrirea insuficientă ajunge mai iute la punctul patogen; eră când porumbul este bun, decă în qilnica noastră nutrire abuzăm de el, de exemplu ne nutrim cu 75% porumb și restul alt nutriment, pelagra răși se nasce, dăr în formă mai puțin grăbită.

Pe lângă nutrirea cu porumb, mai sunt încă și alte cause ajutătoare la desvoltarea și întinderea pelagrei, de exemplu miseria, locuințe rele și apărea de băut, precum și influențele soților și mai ales o scădută putere de rezistență căsănată prin boli premergătoare grele și chronice, fie de cră și ce fel de natură.

Este un fapt constatat în toate statisticile pelagoșilor din lume, că femeile se îmbolnăvesc mai iute de pelagră și astfel întrec în mod considerabil numărul bărbătilor. Cauza principală este leuzia și lăptarea copiilor, prin cari femeia este deja slabă și astfel mai aptă pentru im-pelagrozare.

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

O lege din vîcău al 16-lea.

In orașul Dauzig din Prusia vestică era dată prin vîcău al 16 lea, că măcelarii vindeau carne nu după greutate ce adă, ci după bunătate.

Consiliul orășenesc din Dauzig, voind că și omenei săraci să iată cărnea carne mai bună, a dat o poruncă la an. 1574, că măcelarii să vândă carne după greutate, er nu după bunătate. Măcelarii însă au declarat, că nu voiesc să se supună poruncei și rămân pe lângă legea vechea.

Mai târziu consiliul orășenesc opri orice vindere a cărnii. Consiliul cumpăra însu și vite, le tăia și servitorii orașului vindea carne. Măcelarii își trimiteau omenei lor prin satele vecine, iudeau-i să nu cumpere carne dela oraș.

Consiliul orășenesc descoperind purtarea măcelarilor, i-a arestat pe toți (8 la număr), înțeudu-i în închisore un an de dile.

După ce măcelarii s-au învoit cu sfatul orașului și au promis, că se vor liniști, au fost lăsați în libertate, er carne s'a vândut de aci încolo după greutate și nu după bunătate.

Călendărul săptămânei.

NOVEMBRE. are 30 zile. BRUMAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	2 Mart. Anchidim	14 Iosafat
Luni	3 S. m. Accepșima	15 Leopold
Mer	4 C. păr. Ioanitu	16 Edmund
Mer.	5 S. Galateon	17 Gregoriu
Joi	6 S. Pavel archan-	18 Eugeniu
Vin.	7 33 m. dela Mel.	19 Elisabeta
Sâmb.	8 † Arh. M. și Gav.	20 Felice.

Târgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 9 Nov. de 23.321 capete, la 10 Nov. au intrat 783 capete și au ieșit 95 capete rîmănd la 11 Nov. un număr de 23.226 capete.

Se notează marfa: ungurescă veche

greata dela —— or. până la —— cr. marfă ungurescă tinere grea dela 54.— or. până la 54 1/2 cr., de mijloc dela —— or. până la —— or. usoră dela 54 1/2 cr. până la 55 — or.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 11 Noemvre n. 1897.

Semințe	Cantitatea per Hect.	Prețul pe 100 chiloigr.	
		dela	până
Grâu Bănățeanesc	80	—	—
Grâu dela Tisa	80	13.30	13.35
Grâu de Pesta	80	13.25	13.30
Grâu de Alba-regala	80	13.30	13.35
Grâu dela Bâcska	80	—	—
Grâu ung. de nord	80	—	—
Grâu românesc	79	—	—

Semințe vechi ori noi	soiul	Cantitatea per Hect.	Prețul per 100 chiloigr.	
			dela	până
Săcară	nutreț	70—72	8.50	8.60
Orz	de vinars	60—62	5.80	6.15
Orz	de bere	62.64	6.80	7.—
Orz		34.66	7.50	9.—
Ovăz		39.41	6.40	6.70
Cucuruz	bănat.	75	—	—
Cucuruz	altu soi	75	—	—
Cucuruz		—	—	—
Hirșă		—	—	—

Produselor	S. i. r. a. t.	Prețul	
		dela	până
Sem. de trai.	Luțernă ungur.	48	52 —
—	transilvană	—	—
—	bănată	—	—
Olen de rap	rosiă	28	31.—
Olen de in	rafinat duplu	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	58.50	59.—
—	dela tără	—	—
Slăniță	svântăță	55.—	55.50
Săr. "	afumată	60.50	61.
Prune	din Bosnia în buti	17.50	18.—
—	din Serbia în saci	16.50	17.—
Lictar "	slavon nou	18.25	21.50
Nuci "	din Ungaria	16.50	18.50
Gogoși	ungurescă	—	—
Miere "	sérbescă	—	—
—	brută	—	—
Ceară	galbină strecurată	—	—
Spirt	din Rosenau	—	—
	brut	—	—
	Drojdiute de spirit	—	—

Bursa de București

din 11 Noemvre n. 1897

Valori	Dobândă	Scad. cupr.	Cu bani gata
Ienă română perpetuă 1876	5% / 0	APR.-OCT.	103
Renta amortisabilă	5% / 0	lan.-Iul.	100 1/4
" Impr. 1892 . . .	5% / 0	lan.-Iul.	10. 3/4
" din 1893	5% / 0	lan.-Iul.	101 3/4
" 1894 int. 6 mil.	5% / 0	APR.-OCT.	95 —
" (Impr. de 32 1/2 mil.	4% / 0	lan.-Iul.	90 1/4
" (Impr. de 50 mil.	4% / 0	" "	91 3/4
" (Imp. de 274 m. 1890	4% / 0	" "	93
" (Imp. de 45 m. 1891	4% / 0	" "	92 —
" (Im. de 120 iul. 1894	4% / 0	" "	92 —
Oblig. de Stat. (Conv. rurale)	6% / 0	mai-Nov.	93
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	104 1/2
Oblig. comunei București	5% / 0	lan.-Iul.	98 1/2
" " din 1884	5% / 0	mai-Nov.	99 3/4
" " din 1888	5% / 0	lan.-Dec.	—
" " din 1890	5% / 0	mai-Nov.	99 3/4
Scriură fonciare rurale . . .	5% / 0	lan.-Iul.	94 3/8
" " urbane București	3% / 0	—	—
" " Iași . . .	5% / 0	" "	90 1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6% / 0	" "	86 1/2
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1885
Banca agricolă . . .	500	150 v.	327 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	409 —
Nationala de asig. ult. div. 48 lei	200	" "	4 5.
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15.1	250	" "	157 —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	100
Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petroli 1 em. u. d. 0	200	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—
" Bistrița" soc. p. f. hârtii 30	300	" "	—
Societatea p. const. de Tramways	100	" "	—
20 franci aur	—	" "	—

S C O M P T U R I :

Banca naț. a Rom.	5% / 0	Paris	—	20% / 0
Avansuri pe efecte	6% / 0	Petersburg	—	4 1/2% / 0
Casa de Depunerii	5 1/2%	Berlin	—	3% / 0
Londra	20% / 0	Belgia	—	30% / 0
Viena	4.—	Elveția	—	31% / 0

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Noemvre 1897.

Renta ung. de aur 4% / 0	122.20

<tbl_r cells="2" ix="3" maxcspan="1" maxrspan="

L I C I T A T I U N E.

FILIALA ALBINEI din Brașov, face cunoscut, că vinde în licitație publică benevolă realitățile sale proprii din Zărnești.

Licitatia s'a început Duminecă în 26 Octombrie st. v. (7 Noemvre st. n.) a. c. în cancelaria comunala din Zărnești și se continuă în toate Duminecile, începându-se licitațiunea totdeauna la 10%, ore a. m. Realitățile de vânzare, libere de ori-ce sarcină, sunt următoarele:

Nrri topo- grafici	Feliul	Numirea ridului séu locului	Vecinii	Prețul strigărei	Nrri topo- grafici	Feliul	Numirea ridului séu locului	Vecinii	Prețul strigărei
									fl.
1245	feneat	Crigina	Stan Coles, Bucur Noglia	22 —	7917	feneat	Părăul Plești	Stan Coleșiu, Vlad Blodan	55 —
2073	agru	Pleșia mare	Ioan Căldărea, Nicolae Baiu	110 —	9820	"	Bârsa lui Bucur	Aldea Hodorogea	34 10
2107	"	" "	Nec. Miță și Stana Comșia	110 —	9961	"	Valea Corbului	Stanca Bratulescu	
2859/3	feneat	Prund	Radu Pișeu jun. Ioan Sperchez	110 —	12160	"	Lunca lui Drăguș	Neculai Baiu, Ion Tipeiu	56 10
4996	agru	Măcluță	Stan Rujoiu, Iuon N. Dobre	110 —	1 534	"	Gaura Lupului	Stefan Mețian	34 10
5374/3	"	Lazuri	Oprea Corca Stana Comșia	297 —	12389	"	Tohanița	Stoica Drăgoș	
5375/1	feneat	Dosul Grinului	Petru Sperchez Nicolae Gridan	110 —	12515	"	Zăpodie	Bucur Stroe și com. Zern.	18 70
6574	feneat	Vadu cu tina	Ioan Dan, Iuon Baiu	221 10	12279/2	"	Calea Branului	Ioan Crăciun Baiu	2 20
6767	agru	Obraț Calea su- vini	Bucura I. Clinciu Busioc Busioc	275 —	12279/1	"	Tohanița	Ioan Corăiu	
7230	"	Peste câmp	Vlad Călăican și Biserica	440 —	11082	"	Padina hotaru- lui Tohanița	Neculai Roman	14 30
7234	"	" "	Stan Cotinghiu Radu Hodorogea	166 10	11931	"	dtto	Radu Micudă	
1796	"	Zidovina	Ioan Sperchez, Todor Căteiu	77 —	11969	"	Sub Bortilă	Vlad Dan	88 —
3182	"	Morminte	Dima Bran, Nicolae I. Dan și I. Bancilă	165 —	8416	"	Podu Ghichi	Bucur Călăican	
1867	feneat	Prundul	Necșa Bude, Copony, Nic. Pană și Iuon Dan	308 —	10065/1	"	Cojocarul	I. Metian Zmedu, Bucur	71 50
1896	agru	Pleșiuca	Todor Oltean Bratu Zsinga	137 50	10161	"	Poiana cu târșa	Mușină și Andrei Seuchia	
1897	"	" "	Iuon Sona, Dobre Iuon	110 —	10274	"	La firestrău	Stana Sperchez, I. B. Telean și com. Zernesci	77 —
1898	"	Pleșia mare	Iuon Vl. Strevoiu Mihail Br. Dan	137 50	10385	"	Bârsa groșelui	Nec Guguan, I. Mureșan	
2521	agru	" "	Ioan D. Comșia Andrei Hodorogea	126 50	13005/1	"	Valea Vlăduștei	Vartolomeiu Bude și co- mună Zernesci	15 40
2951	"	Prund	Radu Ioan Niscov Aldulea Mețian	126 50	10220	"	Podul lui Călinești	Stefan Mețian, Dimă Bran	110 —
3380	"	După grădină	Ioan I. Noghea jun. Stan Hodorogea	71 50	1102	casa Nr. 102.	Ioan Niscov, Ioan Voiculețiu	Bucur Muntean, Radu Piscu	55 —
4144	"	Fântâna Sîrbului	Stan Strevoiu Ioan Rațu	154 —	1103	grădină	Stan Garoiu, Stana Comșia	82 50	
4240	"	Gaura Rîului	Ioan Dobre, Ioan Jaja	198 —	808	casa Nr. 164.	Iarea Sona, Bratu Rădănea		
4547	"	Poteca șusterului	Vlad Strevoiu, Aldulea Mețian	88 —	809	grădină			
5787	"	" "	Ioan Vîga, Todor Staicu	297 —	1104	casa Nr. 212.			
5796	"	Vadu Buță	Vlad Clipea, Aldea Dan	55 —	1105	loc de casă			
6626	feneat	" "	Nenciu Perșoiu, Dobrogea Orban	220 —	1050	grădină			
6686	agru	" "	Ioan Moroș	171 60	11837/b	pășune în muntele „Padina Baiului“ . . .	Părău séu ocale	3/180	30 —
7169	"	Peste câmp	Ioan Nenciu	165 —	8909/b	" " " „Nemaia“ . . .		70/200	300 —
7366	"	" "	Drumul Brașovului	165 —	8909/c	casă de lemn „Dêrsta din sus“ . . .			
7571	"	" "	Radu Mețian, Ioan Giligore	165 —	458	feneat		28/150	150 —
7610	"	" "	Stanciu Garoiu, Aldea Siona	165 —	482	piuă „Dêrsta din sat“		5/180	60 —
6088	feneat	Valea Mânesi	Stan Coleșiu, Bratu Tipeiu	88 —	9554/b	pășune în muntele „Găozea“		155/300	500 —
8239	"	Obârșia Văi Pali	Ioan Clinciu Nicolae Chiorniță	176 —	9554/c	„Copăcișiu“			
8672/1	"	Vadu Cocan	Bucur Comșia, Ioan Chițu	165 —	9556/b	pășune în muntele „Zănoaga“		2/110	10 —
10241	"	Runcu	Petru Guguan, Maria Baiu	165 —	9556/c	„Maican“			
10678/2	"	Padina Bădăie	Ioan Turcu, Ioan Mețian	221 10	9556/d	„Vlădușea“		3/209	30 —
10739/1	"	Sub Bortilă va- dul de mijloc	Andreiu Hodorogea Chirca Bulmez	110 —	11832/b			53/600	500 —
11070	"	Sub Bortilă	Neculai Săcuiu Ioan Dan	330 —	11832/c				
11077	"			330 —	11835/b			180/450	1500 —
					11856	" " " „Vlădușea“			

Condițiunile de licitație sunt următoarele:

a) Licitanții au a depune un vadiu de 33% la mâna Comisarului de licitație, din prețul strigărei sus arătate;

b) Acea care rămâne plusoferent e obligat a întregi vadiul depus până la suma de 50%, pe când restul de 50% poate să rămână în mână lui ca împrumut, întabulându-se asupra realităței cumpărate în licitație, cu 6% interese;

c) Filiala și rezervă dreptul de-a primi ori respinge rezultatul licitațiunei în total ori în parte, având a se pronunța până în 15 Decembrie a. c., despre primirea séu respingerea ofertului;

d) Primindu-se ofertul are a se face contractul de întabulare, și séu a se plăti întreg prețul, séu a se întabula cu restul neplătit pe realitatea cumpărată. Neprimindu-se ofertul și va restituui banii depuși cu 4% din qiuia depunerei.

Atelier nou de croitorie modernă!

IOAN HRISTESCU

croitor bărbătesc

Brașov, Târgul inului Nr. 26.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public, că după o pracsă de mai mulți ani ca sodal (calfă) de croitorie bărbătescă, am deschis un

Atelier de croitorie modernă,

după sistemul cel mai nou, sub conducerea mea proprie, făcând tot te soiurile (feturile) de vestimente, precum:

Paltóne, Pardiseuri, costumuri de haine după moda cea mai nouă și cu prețurile cele mai moderate.

Primesc tot-odată **ori-ce reparații** ce cad în specialitatea hainelor bărbătescă, **executându-le prompt, bine cu gust și ieftin.**

Rugându-mă de onoratul public a mă sprijini cu prețurile comande, asigurând, că îmi voi da totă silința de a satisface cu cea mai mare punctualitate, sunt cu totă stima:

**Ioan Hristescu,,
măes ru-croitor bărbătesc.**

1402,4--12

Anunț.

Advocatul **Victor Popescu** din Brașov (Brassó) și-a strămutat locuința și cancelaria în **Strada „Negră” Nr. 31.**

A N U N C I U R I

(inserționi și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrații. În casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădément, cere cresce cu cât publicare se face mai de multe ori.

Admi istr. „Gazeta Trans.”

„VICTORIA“
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.
la 1887.

Sediul: A R A D,
casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.
Capital de acții: fl. 300,000. Fond de rezervă: fl. 100,000.
Depunerii: fl. 1.000,000. Circulația anuală: fl. 15.000,000.

Primesc depunerii spre fructifica-re după care solvesc 5% interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesc institu-tul separat.

După starea cassei, depunerii pără la fl 1000 se restitu-esc îndată la presentarea libelului fără abdicere.

Depunerii se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

Directiunea institutului.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Portii Nr. 12.
(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, așeđământul său de înmormântare bogat asortat în cari tot te obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta cu prețuri ieftine.

Comisjune și depou de siciuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **siciurilor de lemn, de metal și imitaționi de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de cununii pentru monumente și plânci cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânăt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execuță **prompt și ieftin**, iau asupră-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

15 - *

Marea bancrută!

New York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintării s'a văduț necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbaj unei răspiate mici pentru muncă.

Eu sunt imputernicit să indeplineșc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori căi, fiă bogat, ori sărac, următoarele

6 cuțite fine de masă cu lama veritabilă engleză, 1 lingură de argint pentru lapte patent american,

6 furculite de argint patent american dintr'o bucata, 2 cicoane de argint pentru spart ouă, patent american,

6 linguri de argint patent american, 6 cesci Victoria englezesci,

12 linguri de argint pentru cafea patent american, 2 candelabre de masă, 1 sticură ore pentru cîciu,

1 zaharniță, 14 buătă la un loc fl. 6.60

Tot cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează coarea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantă.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlatană**, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine maria și trimit banii înapoi, num-nea însă se nu treacă cu vedere la ocazunea acestea favorabilă, de așa procura acăstă garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivește pentru

CADOURI DE CRĂCIUN ȘI DE ANUL NOU și pentru menaj de casă.

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-s**

Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent Silber-waarenfabriken.

Telephon, Nr. 7114.

W I E N,
II., Rembrandtstrasse 19/VII.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală său cu trimite-re sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt fără multămit cu trimitera garniturei, și sămăi mai trimit încă o garnitură cu fl. 6.0. — Kolozsvár.

Cu trimitera garniturei sunt fără mulțumit. Vă rog a trimite încă una asemenea. Bozo vies, Ungaria.

Cu trimitera sunt mulțumit. Vă rog încă pentru o garnitură.

Kalocsa. 11.9.4—5 Johann Maiorosy.

Ajutor grabnic și sigur

pentru SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățarea sucurilor precum și a sângei și pentru promovarea unei mistură bune este deja pretatindene, cunoscutul și plăcutul

,Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare să dovedesc ca fără foios trăi în contra tuturor greutăților de misture cărcel de stomachu, lipsa de apetit, rigătele, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. În urma eficacității sale a devenit acestu balsam acum unu singură și dovedită medicamentă de casă poporat .

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FITI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facă pe fiecare atențu, că fiă-care stică cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singură numai de mine este preparat după receta originală, este învelită în hârtia grăoă albastră, care pără în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler”, B. Fragner, Prag 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cării sunt provădute cu alăturata marca a fabricii luate sub sechul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil să poată procura numai în Depositul principal alu producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler” Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositul din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se poate avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe) ună medicamentă sigură și prin mii de scrisori de multămire recunoscută în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebunează cu succes sigură la inflamațiuni, la stagnațiunea laptei și întărirea ţigelor cu ocazia nea ūnă copilului, la abscese, ulcere, pustule cu pufoiu, carbuncule; capturi la unghie, la panaritii (ulcerării) la degete, la întărituri, umflături, tumore glandulelor și infecții, lipume etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întărituri se viadă în timpul celu mai scurtă; la casuri îusă, unde s'a formată deja purolu, și/sorbie buba și o vindecă în timpul celu mai scurtă fără dureri.

In cutiōre à 25 și 35 cr.

Fiti atentii!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se întărește fără desu, facă pe fiă-cine atențu, că singură numai la mine se preparează după receta originală. Acesta este numai atunci veritabilă, decă cutiō le din me au galbior, în cari se pune, suntu infășurate în hârtia roșă pe care se află tipărită în 9 limbi explicațiunea cum să se întrebuneze, impachetate și în cartone vinete, — cării sunt provădute cu marca fabriciei de mai sus.

Balsam pentru aud.

(Gehör-Balsam)

Celui mai probat și prin multe încercări celu mai temeinic medicament pentru vindecarea audului greu și spre redobândirea audului perdatu. **I Flacon I fl.**